AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséil, 24.5.2023
COM(2023) 627 final

Moladh le haghaidh

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

maidir le Clár Náisiúnta na Sualainne um Athchóiriú don bhliain 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár um Chóineasú 2023 de chuid na Sualainne

{SWD(2023) 627 final}

Moladh le haghaidh

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

maidir le Clár Náisiúnta na Sualainne um Athchóiriú don bhliain 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár um Chóineasú 2023 de chuid na Sualainne

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagail 121(2) agus 148(4) de,

Ag féachaint do Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle an 7 Iúil 1997 maidir leis an bhfaireachas ar riochtaí buiséadacha, agus an faireachas ar bheartais eacnamaíocha agus a gcomhordú, a neartú[1] agus go háirithe Airteagal 9(2) de,

Ag féachaint do Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 maidir le míchothromaíochtaí maicreacnamaíocha a chosc agus a cheartú[2], agus go háirithe Airteagal 6(1) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún Eorpach,

Ag féachaint do na rúin ó Pharlaimint na hEorpa,

Ag féachaint do na conclúidí ón gComhairle Eorpach,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Fostaíochta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Chosaint Shóisialta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Beartas Eacnamaíoch,

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) Tháinig Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle,[3] lenar bunaíodh an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta, i bhfeidhm an 19 Feabhra 2021. Is rud í an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta a sholáthraíonn tacaíocht airgeadais do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí a chur chun feidhme, ionas gurb é atá i gceist léi spreagadh airgeadais atá maoinithe ag an Aontas. I gcomhréir le tosaíochtaí an tSeimeastair Eorpaigh, cuidíonn sí leis an téarnamh eacnamaíoch agus sóisialta, agus le hathchóirithe agus infheistíochtaí inbhuanaithe a chur chun feidhme, go háirithe chun an t-aistriú glas agus digiteach a chur chun cinn agus chun cur le hathléimneacht gheilleagair na mBallstát. Cuidíonn sí freisin ó thaobh an t-airgeadas poiblí a neartú agus borradh a chur faoin bhfás agus faoin gcruthú post sa mheántéarma agus san fhadtéarma, ó thaobh an comhtháthú críochach a fheabhsú laistigh den Aontas agus ó thaobh tacú le cur chun feidhme leanúnach Cholún Eorpach

[1] IO L 209, 2.8.1997, lch. 1.

[2] IO L 306, 23.11.2011, lch. 25.

[3] Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17).

na gCeart Sóisialta. Rinneadh an ranníocaíocht airgeadais uasta in aghaidh an Bhallstáit faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta a thabhairt cothrom le dáta an 30 Meitheamh 2022, i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) Uimh. 2021/241.

(2) An 22 Samhain 2022, ghlac an Coimisiún Suirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe[4], rud a chuir tús le Seimeastar Eorpach 2023 le haghaidh chomhordú an bheartais eacnamaíoch. An 23 Márta 2023, d'fhormhuinigh an Chomhairle Eorpach tosaíochtaí an tsuirbhé, tosaíochtaí atá dírithe ar na ceithre ghné den inbhuanaitheacht iomaíoch. An 22 Samhain 2022, ar bhonn Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011, ghlac an Coimisiún freisin Tuarascáil 2023 maidir leis an Sásra Foláirimh inar shainaithin sé inti go bhfuil an tSualainn ar cheann de na Ballstáit a bhféadfadh míchothromaíochtaí a bheith ag baint di, nó a d'fhéadfadh a bheith i mbaol míchothromaíochtaí, agus a mbeadh grinn-athbhreithniú ag teastáil ina leith. Ghlac an Coimisiún moladh freisin le haghaidh moladh ón gComhairle maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro, moladh a ghlac an Chomhairle an 16 Bealtaine 2023, chomh maith leis an togra le haghaidh Thuarascáil Chomhpháirteach 2023 ar Fhostaíocht ina ndéantar anailís ar chur chun feidhme na dTreoirlínte Fostaíochta agus phrionsabail Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta, togra a ghlac an Chomhairle an 13 Márta 2023.

(3) Cé go bhfuil athléimneacht shuntasach á léiriú ag geilleagair an Aontais, tá drochthionchar ag an gcomhthéacs geopholaitiúil orthu fós. Agus an tAontas ag seasamh go daingean leis an Úcráin, tá clár oibre beartais eacnamaíoch agus shóisialta an Aontais dírithe sa ghearrthéarma ar dhrochthionchar na suaití fuinnimh a laghdú, i gcás teaghlaigh leochaileacha agus cuideachtaí leochaileacha araon, agus ar iarrachtaí a choinneáil ar bun chun an t-aistriú glas agus digiteach a bhaint amach sa mheántéarma, sin agus tacaíocht a tabhairt don fhás inbhuanaithe cuimsitheach, an chobhsaíocht mhaicreacnamaíoch a chosaint agus an athléimneacht a mhéadú. Tá sé dírithe go láidir freisin ar iomaíochas agus táirgiúlacht an Aontais a mhéadú.

(4) An 1 Feabhra 2023, d'eisigh an Coimisiún Teachtaireacht maidir le '*Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais don Ré Ghlan-Nialasach*'[5] chun borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais agus chun tacú leis an aistriú tapa chuig an aeráidneodracht. Is comhlánú é an plean ar na hiarrachtaí atá ar siúl faoin gComhaontú Glas don Eoraip agus faoi REPowerEU. Is é is aidhm dó timpeallacht níos tacúla a sholáthar i ndáil le hacmhainneacht mhonaraíochta an Aontais a mhéadú i dtaca leis na teicneolaíochtaí glan-nialasachta agus leis na táirgí glan-nialasachta a bhfuil gá leo chun spriocanna uaillmhianacha aeráide an Aontais a bhaint amach, agus i ndáil le rochtain a áirithiú ar amhábhair chriticiúla ábhartha, lena n-áirítear é sin a dhéanamh tríd an bhfoinsiú a éagsúlú, trí shaothrú cuí a dhéanamh ar acmhainní geolaíocha sna Ballstáit agus trí athchúrsáil na n-amhábhair a uasmhéadú. Is ar cheithre cholún atá an plean bunaithe: timpeallacht rialála intuartha agus shimplithe, rochtain ar mhaoiniú a bhrostú, scileanna a fheabhsú, agus trádáil oscailte do shlabhraí soláthair athléimneacha. An 16 Márta 2023, d'eisigh an Coimisiún freisin an Teachtaireacht dar teideal '*Iomaíochas fadtéarmach an Aontais: níos faide ar aghaidh ná 2030*',[6] teachtaireacht a leagadh amach de réir naoi spreagadh a threisíonn a chéile ar mhaithe le hoibriú i dtreo creat rialála lena bhfeabhsófaí an fás. Sa Teachtaireacht, leagtar amach tosaíochtaí beartais arb é is aidhm dóibh feabhsuithe

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

struchtúracha, infheistíochtaí dea-dhírithe agus bearta rialála a áirithiú le haghaidh iomaíochas fadtéarmach an Aontais agus a Bhallstát. Cuidíonn na moltaí thíos ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na tosaíochtaí sin.

(5) In 2023, tá an Seimeastar Eorpach um chomhordú an bheartais eacnamaíoch fós ag forbairt i gcomhréir le cur chun feidhme na Saoráide Téarnaimh agus Athléimneachta. Tá cur chun feidhme iomlán na bpleananna téarnaimh agus athléimneachta fós riachtanach chun go mbainfear amach na tosaíochtaí beartais faoin Seimeastar Eorpach, ós rud é go dtugann na pleananna aghaidh ar iomlán na moltaí tírshonracha ábhartha a eisíodh le blianta beaga anuas, nó ar fhothacar nach beag díobh. Tá moltaí tírshonracha 2019, 2020 agus 2022 fós chomh hábhartha céanna maidir le pleananna téarnaimh agus athléimneachta arna n-athbhreithniú, arna dtabhairt cothrom le dáta nó arna leasú i gcomhréir le hAirteagail 14, 18 agus 21 de Rialachán (AE) Uimh. 2021/241.

(6) Is é is aidhm do Rialachán REPowerEU[7] arna ghlacadh an 27 Feabhra 2023, deireadh a chur go tapa le spleáchas an Aontais ar allmhairí breosla iontaise ón Rúis. Cuirfidh sé sin leis an tslándáil fuinnimh agus le héagsúlacht sholáthar fuinnimh an Aontais, agus ag an am céanna, méadóidh sé acmhainneachtaí stórála, an éifeachtúlacht fuinnimh, agus glacadh na bhfoinsí in-athnuaite fuinnimh. Leis an Rialachán sin, cuirtear ar chumas na mBallstát caibidil nua REPowerEU a chur lena bplean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta chun go maoineofar athchóirithe agus infheistíochtaí tábhachtacha a chuideoidh le cuspóirí REPowerEU a bhaint amach. Ina theannta sin, cuideoidh na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí sin le borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasach an Aontais mar a leagtar amach i bPlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais do Ré na Glan-Nialasachta, agus rachaidh siad i ngleic leis na moltaí tírshonracha a bhaineann le fuinneamh arna n-eisiúint chuig na Ballstáit in 2022 agus, i gcás inarb infheidhme, in 2023. Le Rialachán REPowerEU, tugtar isteach catagóir nua de thacaíocht airgeadais neamh-in-aisíoctha, atá á cur ar fáil do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí nua a bhaineann le fuinneamh a mhaoiniú faoina bplean téarnaimh agus athléimneachta.

(7) An 8 Márta 2023, ghlac an Coimisiún Teachtaireacht lena gcuirtear treoraíocht ar fáil maidir leis an mbeartas fioscach don bhliain 2024. Is é is aidhm di tacú le hullmhú chláir na mBallstáit um chobhsaíocht agus um chóineasú, agus an comhordú beartais a neartú ar an gcaoi sin.[8] Thug an Coimisiún chun cuimhne go ndéanfar clásal éalaithe ginearálta an Chomhshocraithe Cobhsaíochta agus Fáis a dhíghníomhachtú i ndeireadh 2023. D'éiligh an Coimisiún go mbeadh beartais fhioscacha ann in 2023-2024 a d'áiritheodh an inbhuanaitheacht fiachais sa mheántéarma agus a mhéadódh an acmhainneacht fáis ar bhealach inbhuanaithe chomh maith. Iarradh ar na Ballstáit a leagan amach ina gclár um chobhsaíocht agus um chóineasú don bhliain 2023 conas a áiritheoidh a bpleananna fioscacha go n-urramófar luach tagartha an easnaimh, is é sin 3 % de OTI, chomh maith le laghdú inchreidte leanúnach an fhiachais, sin nó conas a choinneofar an fiachas ar leibhéal stuama sa mheántéarma. D'iarr an Coimisiún ar na Ballstáit deireadh a chur de réir a chéile le beartais fhioscacha náisiúnta a tugadh isteach chun teaghlaigh agus gnólachtaí a chosaint ar shuaitheadh na bpraghsanna

[7] Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755 agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

fuinnimh, agus deireadh a chur ar dtús leis na beartais is lú a spriocdhíríodh. Thug sé le fios gur cheart do na Ballstáit, dá mba rud é gur ghá síneadh a chur le bearta tacaíochta mar gheall ar bhrú a bheith ann an athuair ó thaobh an fhuinnimh de, gur cheart dóibh na bearta sin a spriocdhíriú ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha ar bhealach i bhfad níos fearr ná mar a rinneadh roimhe seo. Mhol an Coimisiún go ndéanfaí moltaí fioscacha a chainníochtú agus a dhifreáil, agus go ndéanfaí iad a fhoirmliú ar bhonn an ghlanchaiteachais phríomhúil, mar a mholtar ina Theachtaireacht maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais Eorpaigh.[9] Mhol sé gur cheart do na Ballstáit uile leanúint ar aghaidh ag cosaint na hinfheistíochta a mhaoinítear go náisiúnta agus a áirithiú go n-úsáidfear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus cistí eile an Aontais go héifeachtach, go háirithe i bhfianaise an aistrithe ghlais agus dhigitigh agus na gcuspóirí athléimneachta. Thug an Coimisiún le fios go molfadh sé don Chomhairle tús a chur, in earrach na bliana 2024, leis na nósanna imeachta um easnamh iomarcach bunaithe ar easnamh, ar bhonn na sonraí olltoraidh maidir le 2023, i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla atá ann faoi láthair.

(8) An 26 Aibreán 2023, chuir an Coimisiún isteach tograí reachtacha chun athchóiriú cuimsitheach ar rialacha rialachais eacnamaíoch an Aontais a chur chun feidhme. Is é is príomhchuspóir do na tograí sin inbhuanaitheacht an fhiachais phoiblí a neartú agus fás inbhuanaithe agus cuimsitheach a chur chun cinn sna Ballstáit uile trí athchóirithe agus trí infheistíocht. Is é is aidhm do na tograí níos mó smachta a sholáthar do na Ballstáit ar dhearadh a bpleananna meántéarmacha, agus córas forfheidhmiúcháin níos déine a chur i bhfeidhm leo freisin chun a chinntiú go gcomhlíonfaidh na Ballstáit na gealltanais a thugann siad ina bpleananna meántéarmacha struchtúracha fioscacha. Is é an cuspóir atá ann an obair reachtach a thabhairt i gcrích in 2023.

(9) An 28 Bealtaine 2021, chuir an tSualainn a plean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta faoi bhráid an Choimisiúin, i gcomhréir le hAirteagal 18(1) de Rialachán (AE) 2021/241. De bhun Airteagal 19 de Rialachán (AE) Uimh. 2021/241, rinne an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht agus comhleanúnachas an phlean téarnaimh agus athléimneachta, i gcomhréir leis na treoirlínte measúnaithe in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin. An 4 Bealtaine 2022, ghlac an Chomhairle a Cinneadh maidir le formheas an mheasúnaithe ar phlean téarnaimh agus athléimneachta na Sualainne[10]. Tá scaoileadh na dtráthchodanna coinníollach ar chinneadh ón gCoimisiún a ghlactar i gcomhréir le hAirteagal 24(5) de Rialachán (AE) 2021/241, cinneadh go bhfuil na garspriocanna agus na spriocanna ábhartha a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle comhlíonta go sásúil ag an tSualainn. Tuigtear gurb é atá i gceist le comhlíonadh sásúil, nach ndeachthas siar ar ghnóthú na ngarspriocanna agus na spriocanna a gnóthaíodh roimhe sin.

(10) An 28 Aibreán 2023, thíolaic an tSualainn a Clár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 agus, an 28 Aibreán 2023, a Chlár Cobhsaíochta 2023, i gcomhréir le hAirteagal 8(1) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97. Chun na naisc atá eatarthu a chur san áireamh, rinneadh measúnú ar an dá chlár le chéile. I gcomhréir le hAirteagal 27 de Rialachán (AE) 2021/241, léiríonn an Clár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 freisin

[9] COM(2022) 583 final.

[10] Cinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle an 4 Bealtaine 2022 maidir le formheas an mheasúnaithe ar phlean téarnaimh agus athléimneachta na Sualainne (ST 7772/22; ST 7772/22 ADD 1).

tuairisciú débhliantúil na Sualainne ar an dul chun cinn atá déanta ó thaobh a plean téarnaimh agus athléimneachta a bhaint amach.

(11) D'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil tíre 2023 don tSualainn[11] an 24 Bealtaine 2023. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar dhul chun cinn na Sualainne ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha a ghlac an Chomhairle idir 2019 agus 2022, agus measadh cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Sualainne. Ar bhonn na hanailíse sin, léiríodh sa tuarascáil tíre na bearnaí atá ann i ndáil leis na dúshláin nár tugadh aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, sin nó nár tugadh aghaidh orthu ach go páirteach, mar aon le dúshláin nua agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Rinneadh measúnú inti freisin ar dhul chun cinn na Sualainne ó thaobh Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme agus ó thaobh spriocanna ceannlíne AE maidir le fostaíocht, scileanna agus laghdú bochtaineachta a bhaint amach, mar aon le dul chun cinn i dtreo Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach.

(12) Rinne an Coimisiún grinn-athbhreithniú faoi Airteagal 5 de Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 maidir leis an tSualainn agus d'fhoilsigh sé a chuid conclúidí an 24 Bealtaine 2023[12]. Tháinig an Coimisiún ar an gconclúid go bhfuil míchothromaíochtaí maicreacnamaíocha sa tSualainn. Go háirithe, tá leochaileachtaí fós ann a bhaineann lena mhargadh eastáit réadaigh agus le hardfhiachas príobháideach. Tá praghsanna eastáit réadaigh ard, agus bhí siad ag ardú go dtí le déanaí. Tá méaduithe ar phraghas na dtithe tar éis dul taobh le taobh le fiachas príobháideach atá ag ardú. In 2022, i gcomhthéacs géarú suntasach ar dhálaí airgeadaíochta agus maoinithe, thosaigh praghsanna eastáit réadaigh ag laghdú go feiceálach, agus an cuma ar an scéal go bhfuil tús curtha le leachtú na leochaileachtaí carntha. Tá ró-luacháil shuntasach ar phraghsanna fós agus táthar ag súil go dtiocfaidh laghdú breise orthu. Tá laghdú suntasach tagtha ar an láimhdeachas in earnáil an eastáit réadaigh le déanaí, agus, mar thoradh air sin, tá an t-éileamh ar theaghaisí nuathógtha tite freisin. Go dtí seo, tá na forbairtí dochracha teoranta d'earnálacha na tógála agus an eastáit réadaigh, earnálacha atá ag laghdú go mór anois tar éis blianta d'fhás ard. Ar an iomlán, táthar ag súil go gcrapfaidh geilleagar na Sualainne in 2023, leis na hathruithe ar choinníollacha airgeadaíochta a dhéanann difear do chláir chomhardaithe teaghlach agus cuideachtaí réadmhaoine tráchtála agus an acmhainn a bheidh acu dul i mbun tomhaltais agus infheistíochta. Tá tionchar suntasach ag rátaí úis méadaithe ar íocaíochtaí morgáiste, mar gheall ar leitheadúlacht rátaí úis athraitheacha agus morgáistí a mhaireann ar feadh tréimhse an-fhada. Bhí tionchar teoranta ag coinníollacha athraitheacha ar an earnáil airgeadais; tá an earnáil láidir agus is ann do chorrlaigh bhrabúis arda agus do chóimheasa caipitil atá ualaithe ó thaobh riosca de, rud a d'fhéadfadh a bheith mar sciath chosanta in aghaidh fhorleathadh fadhbanna earnáil an eastáit réadaigh don gheilleagar i gcoitinne tríd an earnáil airgeadais, cé go bhfuil sí thar a bheith neamhchosanta ar eastát réadach. Tá an dul chun cinn beartais teoranta. Go háirithe, leanann an córas cánach de bheith i bhfabhar úinéireacht tí trí chánachas maoine athfhillteach íseal agus cuireann sé éadáil tithíochta atá maoinithe ag fiachas chun cinn trí inasbhainteacht chánach shuntasach ar íocaíochtaí úis morgáiste. Ina theannta sin, níl ach athchóiriú teoranta déanta ar an margadh cíosa neamhéifeachtúil.

[11] SWD(2023) 627 final.
[12] SWD(2023) 644 final.

(13) Ar bhonn sonraí arna mbailíochtú ag Eurostat[13], tháinig feabhas ar chomhardú rialtais ghinearálta na Sualainne ó riocht buiséadach comhardaithe in 2021 go barrachas 0.7 % in 2022, agus thit an t-ollfhiachas rialtais ó 36.5 % de OTI ag deireadh 2021 go 33.0 % ag deireadh 2022.

(14) Na bearta beartais fhioscaigh a glacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, bhí tionchar ag na bearta sin ar an gcomhardú rialtais ghinearálta. Sa bhliain 2022, áiríodh sna bearta laghdaithe ioncaim sin laghdú ar an gcáin fuinnimh ar dhíosail agus ar pheitril; agus áiríodh sna bearta méadaithe caiteachais sin costas an leictreachais do theaghlaigh a fhritháireamh. Measann an Coimisiún gurb é atá i nglanchostas buiséadach na mbeart sin 0.2 % de OTI in 2022[14]. Ina theannta sin, bhí tionchar ag costas buiséadach na cosanta sealadaí do dhaoine easáitithe as an Úcráin ar an gcomhardú rialtais ghinearálta, agus meastar gur 0.2 % de OTI a bhí i gceist leis an gcostas sin in 2022. An tráth céanna thit costas measta bhearta éigeandála sealadacha COVID-19 go 1.1 % de OTI in 2022, ó 2.0 % in 2021.

(15) An 18 Meitheamh 2021 mhol an Chomhairle go gcoinneodh an tSualainn [15] staid fhioscach tacúil in 2022, lena n-áirítear an seasamh ón spreagadh a soláthraíodh leis an tSaoráid um Théarnamh agus um Athléimneacht, agus go gcaomhnódh sí infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta.

(16) De réir na measachán ón gCoimisiún, bhí an staid fhioscach crapthach[16] in 2022, ag +0.4 % de OTI, rud a bhí iomchuí i gcomhthéacs an bhoilscithe ard. Mar a mhol an Chomhairle, lean an tSualainn de thacaíocht a thabhairt don téarnamh lena n-áirítear le hinfheistíochtaí arna maoiniú ag an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta. Ba é a bhí sa chaiteachas arna mhaoiniú ag deontais ón tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus ag cistí eile de chuid an Aontais ná 0.2 % de OTI in 2022 (0.2 % de OTI in 2021). Le hinfheistíocht arna maoiniú go náisiúnta soláthraíodh rannchuidiú fairsingiúcháin 0.1 pointe céatadáin don staid fhioscach[17]. Dá bhrí sin, chaomhnaigh an tSualainn infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta, mar a mhol an Chomhairle. An tráth céanna, leis an méadú ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta nua ioncaim) soláthraíodh ranníocaíocht chrapthach de 0.8 pointe céatadáin don staid fhioscach. Dá bhrí sin, bhí smacht leordhóthanach ag an tSualainn ar an bhfás ar chaiteachas reatha arna mhaoiniú go náisiúnta.

(17) Tá an cás maicreacnamaíoch atá mar bhuntaca leis na réamh-mheastacháin bhuiséadacha atá sa Chlár um Chóineasú faichilleach in 2023 agus réadúil ina dhiaidh sin. Tá sé tuartha ag an rialtas go dtiocfaidh laghdú 1.0 % ar fhíor-OTI in 2023 agus go dtiocfaidh méadú 1.2 % air arís in 2024. I gcomparáid leis sin, tuartar i

---

13 Táscairí Eurostat-Euro, 47/2023, 21.4.2023.

14 Ba é ollchostas buiséadach na mbeart tacaíochta fuinnimh beagnach 0.5 % de OTI in 2022, ach fuarthas ioncam suntasach fritháirimh ón Oibreoir Córais Tarchurtha, *Svenska Kraftnät*.

15 Moladh ón gComhairle an 18 Meitheamh 2021 ina dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár 2021 um Chóineasú na Sualainne, IO C 304, 29.7.2021, lch. 131.

16 Is é rud a bhíonn i gceist le tomhas na staide fioscaí an t-athrú ar chaiteachas príomhúil (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim), gan bearta sealadacha éigeandála a bhaineann le géarchéim COVID-19 a áireamh, ach lena n-áirítear caiteachas a mhaoinítear trí thacaíocht neamh-inaisíoctha (deontais) ón tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus ó chistí eile de chuid an Aontais, i gcoibhneas le hacmhainneacht fáis mheántéarmaigh. Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach Bosca 1 sna Táblaí Staidrimh Fioscacha.

17 Le caiteachas caipitil eile arna mhaoiniú go náisiúnta, soláthraíodh rannchuidiú fairsingiúcháin de 0.2 pointe céatadáin de OTI.

réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go dtitfidh fíor-OTI 0.5 % in 2023 agus go dtiocfaidh fás 1.1 % air in 2024, go príomha toisc go bhfuil sonraí níos déanaí agus infheistíocht lasmuigh den tógáil beagán níos lú dinimiciúil i réamhaisnéis an Choimisiúin.

(18) Ina Chlár um Chóineasú 2023, measann an rialtas go laghdóidh an barrchas rialtais ghinearálta maidir le 2022 go cóimheas easnaimh 0.4 % de OTI in 2023. Léiríonn an meath in 2023 go príomha an geilleagar níos laige agus airgeadas earnáil an rialtais áitiúil atá ag dul in olcas. De réir an Chláir, meastar go dtiocfaidh laghdú ar an gcóimheas ollfhiachais rialtais-OTI ó 33.0 % ag deireadh 2022, go 31.0 % ag deireadh 2023. Tá sé tuartha ag an gCoimisiún i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimsiún go mbeidh easnamh rialtais 0.9 % de OTI ann do 2023. Tá sé sin níos airde ná an t-easnamh atá réamh-mheasta sa Chlár um Chóineasú, go príomha toisc go measann an Coimisiún go mbeidh an caiteachas poiblí níos airde, rud a eascraíonn as e.g. tomhaltas idirmheánach níos airde agus aistrithe sóisialta comhchineáil, chomh maith le caiteachas úis níos airde. I réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh an cóimheas ollfhiachais rialtais-OTI ar aon dul le 31.4 % ag deireadh 2023.

(19) Maidir leis na bearta a glacadh chun an tionchar eacnamaíoch agus sóisialta a bheidh ag an méadú ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, meastar go mbeidh tionchar leanúnach acu ar chomhardú an rialtais in 2023. Is éard atá iontu bearta ar cuireadh síneadh leo ó 2022 (go háirithe, an cháin fuinnimh ar pheitreal agus ar dhíosal a laghdú) agus bearta nua, amhail costais leictreachais a chúiteamh do theaghlaigh, do ghnólachtaí agus d'eagraíochtaí. Déantar costas na mbeart sin a fhritháireamh den chuid is mó le hioncam ó tháillí tarchurtha agus, go pointe áirithe, leis na cánacha ar bhrabúis amhantair na soláthróirí fuinnimh. Agus an t-ioncam sin á chur san áireamh, tá sé tuartha i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh glanchostas buiséadach na mbeart tacaíochta ag 0.1 % de OTI in 2023[18]. De réir dealraimh, níl formhór na mbeart in 2023 dírithe ar na teaghlaigh ná ar na gnólachtaí is leochailí, ná ní chaomhnaíonn siad an comhartha praghais go hiomlán chun an t-éileamh fuinnimh a laghdú agus an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú. Mar thoradh air sin, meastar go iarbhír i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún gurb é 0.0 % de OTI in 2023 (i gcomhréir le 2022) méid na mbeart tacaíochta spriocdhírithe, atá le cur san áireamh sa mheasúnú ar chomhlíontacht an mholta fhioscaigh do 2023. Meastar go bhfanfaidh costas buiséadach na cosanta sealadaí do dhaoine easáitithe ón Úcráin cobhsaí den chuid is mó in 2023. Ar deireadh, tá coinne leis go mbainfidh comhardú rialtais 2023 tairbhe as deireadh a chur de réir a chéile le bearta éigeandála sealadacha COVID-19 arb iad 1.1 % de OTI.

(20) An 12 Iúil 2022, mhol an Chomhairle[19] go ndéanfadh an tSualainn gníomhaíocht chun a áirithiú go mbeidh fás an chaiteachais reatha phríomha a mhaoinítear go náisiúnta i gcomhréir le seasamh foriomlán neodrach beartais in 2023[20], agus tacaíocht leanúnach shealadach spriocdhírithe á cur san áireamh le haghaidh na dteaghlach agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus le haghaidh

---

18 Is éard atá san fhigiúir leibhéal chostais bhuiséadacha bhliantúla na mbeart sin, lena n-áirítear ioncam agus caiteachas reatha chomh maith le bearta caiteachais chaipitil – i gcás inarb ábhartha.

19 Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022 maidir le Clár Náisiúnta na Sualainne um Athchóiriú agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár na Sualainne um Chóineasú don bhliain 2022, IO C 334, 1.0.2022, lch. 221.

20 Ar bhonn réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, meastar gur 7.7 % i dtéarmaí ainmniúla a bheidh san fhás aschuir féideartha meántéarmach a dhéanfaidh an tSualainn (meán 10 mbliana), rud a úsáidtear chun an staid fhioscach a thomhas.

daoine atá ag teitheadh ón Úcráin. Ba cheart don tSualainn a bheith réidh chun an caiteachas reatha a chur in oiriúint don staid atá ag síorathrú. Moladh don tSualainn freisin infheistíocht phoiblí a leathnú le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, agus tionscnamh REPowerEU á chur san áireamh, lena n-áirítear é sin a dhéanamh trí leas a bhaint as an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus as cistí eile de chuid an Aontais.

(21) In 2023, tá sé tuartha i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh an staid fhioscach neodrach den chuid is mó (-0.1 % de OTI) i gcomhthéacs ráta ard boilscithe. Tagann sé sin i ndiaidh staid fhioscach chrapthach a bheith ann in 2022 (+0,4 % de OTI). Réamh-mheastar go soláthróidh an fás ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim) in 2023 ranníocaíocht neodrach, a bheag nó a mhór, de -0.2 % OTI don staid fhioscach . Dá bhrí sin, tá an fás réamh-mheasta ar an gcaiteachais príomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta i gcomhréir leis an moladh ón gComhairle. Meastar gurb é a bheidh sa chaiteachas arna mhaoiniú le deontais ón tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus le cistí eile de chuid an Aontais 0.3 % de OTI in 2023, agus meastar go soláthróidh infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta ranníocaíocht neodrach, a bheag nó a mhór, de 0.1 pointe céatadáin don staid fhioscach[21]. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe ag an tSualainn infheistíocht bhreise a mhaoiniú tríd an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus trí chistí eile de chuid an Aontais, agus ní mheastar go gcaomhnófar infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta. Tá sé beartaithe aige infheistíocht phoiblí a mhaoiniú le haghaidh na n-aistrithe glasa agus digiteacha, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, amhail infheistíochtaí in aistriú aeráide an tionscail agus leathnú leathanbhanda, a gcistítear ag an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus ag cistí eile de chuid an Aontais.

(22) De réir an Chláir um Chóineasú, meastar go méadóidh an t-easnamh rialtais ghinearálta go 0.6 % de OTI in 2024. Is léiriú é an méadú in 2024 ar an gcor chun donais eacnamaíoch den chuid is mó. Leis an gclár, tá coinne leis go bhfanfaidh an cóimheas ollfhiachais rialtais-OTI cobhsaí ag 31.0 % ag deireadh 2024. I bhfianaise bearta beartais a bhí ar eolas ar dháta scoir na réamhaisnéise, tuartar i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh easnamh rialtas 0.5 % de OTI ann in 2024. Tá sé sin i gcomhréir, a bheag nó a mhór, leis an easnamh atá tuartha sa chlár. I réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh cóimheas ollfhiachais rialtais-OTI comhchosúil ann, de 30.7 %, ag deireadh 2024.

(23) Beartaítear leis an gClár um Chóineasú go gcuirfear deireadh de réir a chéile le formhór na mbeart tacaíochta fuinnimh in 2024[22]. Measann an Coimisiún gurb ionann glanchostas na mbeart tacaíochta fuinnimh agus 0.1 % de OTI in 2024, i gcomhréir le 2023. Tá na meastacháin sin ag brath ar an toimhde nach dtiocfaidh méadú arís ar phraghsanna fuinnimh. Na bearta tacaíochta fuinnimh atá beartaithe faoi láthair go bhfanfaidh siad i bhfeidhm in 2024, ní cosúil go bhfuil siad dírithe ar theaghlaigh nó ar ghnólachtaí leochaileacha. Ní chaomhnaíonn siad an comhartha praghais chun an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú agus chun éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú.

---

21 Réamh-mheastar go gcuirfidh caiteachas caipitil eile arna mhaoiniú go náisiúnta ranníocaíocht neodrach, a bheag nó a mhór, ar fáil.

22 Tá sé beartaithe go bhfanfaidh an laghdú ar cháin fuinnimh ar dhíosal agus ar pheitreal i bhfeidhm ó 2023 go 2025.

(24) Sa chlár, tá sé beartaithe ag an tSualainn an cuspóir buiséadach meántéarmach – comhardú struchtúrach buiséid de -1.0 % de OTI – a bhaint amach in 2023 agus in 2024, agus é a choimeád ar bun sa chuid eile de thréimhse an chláir. Bunaithe ar réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh barrachas 0.1 % de OTI in 2023 agus 0.7 % de OTI in 2024 ag an gcomhardú struchtúrach, leibhéil atá os cionn an chuspóra bhuiséadaigh mheántéarmaigh.

(25) Má ghlactar leis nach dtiocfaidh aon athrú ar bheartais, tá sé réamh-mheasta i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go dtiocfaidh méadú 1.1 % in 2024 ar ghlanchaiteachas príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024.

(26) De réir an chláir, meastar go dtiocfaidh méadú ar infheistíocht rialtais ó 4.7 % de OTI in 2023 go 5.2 % de OTI in 2024. Is léiriú é an infheistíocht níos airde ar infheistíocht níos airde arna maoiniú go náisiúnta agus infheistíocht arna maoiniú ag an Aontas araon, mar atá tríd an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta. Tagraíonn an clár d'athchóirithe agus d'infheistíochtaí, amhail na teorainneacha aoise athraithe i gcóras na bpinsean, a mheastar a rannchuideoidh le hinbhuanaitheacht fhioscach agus le fás inbhuanaithe agus cuimsitheach. Leagtar amach sa Chlár um Chóineasú conair fhioscach mheántéarmach go dtí 2026. De réir an chláir, meastar go dtiocfaidh athrú ar an t-easnamh rialtais ghinearálta sa chaoi go mbeidh barrachas de 0.2 % de OTI ann in 2025 agus 1.4 % faoi 2026. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe go gcomhlíonfaidh an comhardú rialtais ghinearálta luach tagartha ábhartha an Chonartha thar thréimhse an chláir. De réir an chláir, meastar go dtiocfaidh laghdú ar an gcóimheas ollfhiachais rialtais-OTI ó 31.0 % ag deireadh 2024 go 27.7 % faoi dheireadh 2026.

(27) Is míchothromaíochtaí maicreacnamaíocha iad fiachas príobháideach ard agus, in ainneoin roinnt ceartúchán a rinneadh le déanaí, praghsanna maoine a bhfuil róluacháil fós orthu agus atá fós i mbaol leachtú mí-ordúil. Tá sé deacair i gcónaí do dhaoine nua atá ag teacht isteach sa mhargadh tithíochta tithíocht a cheannach, agus is beag rogha eile atá sa mhargadh cíosa agus tá gá le hathchóiriú ann fós, chun liostaí feithimh a laghdú agus chun tógáil cóiríochta ar cíos a chur chun cinn. Tá gníomhaíocht beartais theoranta déanta ag an tSualainn chun cur i gcoinne na míchothromaíochtaí, ag díriú ar bheartais mhacrastuamachta agus ar bhearta soláthair atá dírithe ar nósanna imeachta um chead tógála a mhaolú agus ar thógáil árasán ar cíos a fhóirdheonú.

(28) Tá an t-ualach cánach foriomlán ar mhaoin sách íseal i gcónaí mar gheall ar asbhaintí cánach flaithiúla ar íocaíochtaí úis morgáiste agus cánacha íseal tráthrialta maoine. Is deacair tionchar na n-athruithe beartais ar íocaíochtaí morgáiste iarchánach a mheas, mar gheall ar easpa sonraí teaghlaigh aonair maidir le sócmhainní agus dliteanais. D'fhéadfadh gnóthachain éifeachtúlachta i ndearadh beartais a bheith mar thoradh ar infhaighteacht sonraí den sórt sin, rud a d'fhéadfadh an bac ar theacht isteach ar an margadh tithíochta a laghdú agus ualaí tithíochta a scaipeadh ar bhealach níos cothroime i measc an phobail. Sa mhargadh cíosa, téann cíosanna rialáilte faoi bhun an mhargaidh chun tairbhe do ghrúpa teoranta teaghlach. Níl aon nasc idir an cíos agus riachtanais agus ioncam an teaghlaigh. Mar thoradh air sin, tá liostaí feithimh fada ann, go háirithe do na teaghaisí níos mó a lorgaítear ar cíos, agus tá an ráta folúntais d'árasáin an-íseal ó thaobh idirnáisiúnta de. Dhéanfaí gnóthachain éifeachtúlachta dá leanfadh cíosanna praghsanna margaidh ar bhealach níos dlúithe agus tacaíocht cíosa a bheith bunaithe ar ioncam agus ar ghlansaibhreas.

(29) I gcomhréir le hAirteagal 19(3), pointe (b) de Rialachán (AE) 2021/241 agus le critéar 2.2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann leis, áirítear sa phlean téarnaimh agus athléimneachta tacar fairsing athchóirithe agus infheistíochtaí a threisíonn a chéile agus atá le cur chun

feidhme faoi 2026. Cé nár glacadh plean téarnaimh agus athléimneachta na Sualainne go dtí 2022, tá sé á chur chun feidhme anois. In ainneoin tús mall, tá an cur chun feidhme ar an mbóthar ceart go ginearálta, agus, ag an bpointe seo, is cosúil go bhfuil rioscaí neamh-ionsúcháin teoranta i bhfianaise leithdháileadh airgeadais measartha beag an phlean téarnaimh agus athléimneachta. Tugadh an Socrú Oibríochtúil idir an Coimisiún agus an tSualainn i gcrích i mí na Bealtaine 2023. Meastar go dtíolacfaidh an tSualainn a céad iarraidh ar íocaíocht lena gcomhcheanglófar dhá thráthchuid sa dara leath de 2023. Tá ullmhúcháin fós ar siúl maidir le caibidil REPowerEU agus le haguisín mar gheall ar an laghdú beag ar thacaíocht neamh-inaisíoctha. Trí chaibidil nua REPowerEU a thabhairt isteach go tapa sa phlean athléimneachta agus téarnaimh, féadfar athchóirithe agus infheistíochtaí breise a mhaoiniú chun tacú le cuspóirí straitéiseacha na Sualainne i réimse an fhuinnimh agus an aistrithe ghlais. Ar mhaithe leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go rathúil, sin agus bearta eacnamaíocha agus fostaíochta eile taobh amuigh den phlean, tá sé tábhachtach i gcónaí údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus páirtithe leasmhara ábhartha eile a bheith rannpháirteach ar bhonn córasach agus éifeachtach, chun a áirithiú go bhfuil freagracht i leith an chláir oibre beartais fhoriomláin roinnte go forleathan.

(30) D’fhormheas an Coimisiún doiciméid chlársceidealaithe uile na Sualainne maidir leis an mbeartas comhtháthaithe in 2022. Tá sé ríthabhachtach go rachfar ar aghaidh le cláir an bheartais chomhtháthaithe a chur chun feidhme go tapa sa chaoi gur comhlánú a bheidh iontu ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus go mbeidh sineirge ann idir iad féin agus an plean sin, an chaibidil REPowerEU san áireamh, ionas go ndéanfar an t-aistriú glas agus digiteach a chur i gcrích, go méadófar an athléimneacht eacnamaíoch agus shóisialta, agus go mbeidh forbairt chríochach chothrom ann freisin sa tSualainn.

(31) Lasmuigh de na dúshláin eacnamaíocha agus shóisialta a dtugtar aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, tá roinnt dúshlán breise os comhair na Sualainne maidir le (i) deiseanna neamhionanna san oideachas do dhaltaí ó chúlra socheacnamaíoch faoi mhíbhuntáiste agus ó chúlra imirceach; (ii) an gá atá le comhtháthú níos fearr a dhéanamh ar ghrúpaí faoi mhíbhuntáiste sa mhargadh saothair; agus (iii) an gá atá le spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú.

(32) Cé go n-éiríonn go maith leis an tSualainn go ginearálta maidir le torthaí oideachais, tá neamhionannais ann fós i gcóras oideachais na Sualainne. Tá deiseanna oideachais teoranta ag daltaí ó chúlra socheacnamaíoch agus imirceach faoi mhíbhuntáiste, lena n-áirítear forbairt na scileanna is gá chun fostaíocht a fháil. Tá an neamhionannas san oideachas ag dul i méid agus is minic a bhíonn baint acu leis an easpa deiseanna atá ann do dhaltaí ó chúlra imirceach an scoil ab fhearr leo a roghnú. Tá an baol ann go mbainfidh difríochtaí i gcleachtais grádaithe ar fud scoileanna an bonn de thorthaí oideachais. Tá fadhbanna fós ag baint leis an nganntanas múinteoirí cáilithe agus is é an rud is práinní é do mhúinteoirí riachtanas speisialta, do mhúinteoirí ábhair i scoileanna éigeantacha agus do mhúinteoirí gairme i meánscoileanna. Tá deis ann feabhas a chur ar bhunú agus ar rialachas an chórais oideachais, lena n-áirítear an próiseas clárúcháin agus an córas grádaithe, chomh maith le dul chun cinn gairme na múinteoirí.

(33) Tá dúshláin fós le sárú ag an tSualainn maidir le daoine atá faoi mhíbhuntáiste agus ó chúlra imirceach a lánpháirtiú i margadh an tsaothair, chomh maith leis na bearnaí scileanna atá fós ann a laghdú. Tá laghdú tagtha ar leibhéil oideachais na ndaoine nach rugadh san Aontas le blianta beaga anuas, rud a mhéadaíonn an bhearna idir an

tAontas agus daoine nach rugadh san Aontas Eorpach. Tá méadú ag teacht ar sciar na luathfhágálaithe oideachais agus oiliúna, go háirithe i measc mac léinn nach bhfuil san Aontas Eorpach. Tá gá le rannpháirtíocht i ngníomhaíochtaí foghlama a neartú chun cabhrú le daoine ó ghrúpaí faoi mhíbhuntáiste scileanna atá ábhartha do mhargadh an tsaothair a fhorbairt agus chun cur lena ndeiseanna post a fháil.

(34) Tá gá le tuilleadh iarrachta chun go mbainfidh an tSualainn a sprioc náisiúnta amach maidir le glanastaíochtaí nialasacha carbóin faoi 2045. Cé go bhfuil an tSualainn fós i measc na mBallstát ina bhfuil an sciar is airde d'fhoinsí in-athnuaite ina tomhaltas deiridh fuinnimh, d'fhéadfadh acmhainneacht eangaí cumhachta agus srianta tarchuir srianta a chur ar chur in úsáid breise foinsí fuinnimh in-athnuaite amach anseo. In 2022, chuir na srianta sin le méadú ar phraghsanna fuinnimh don tionscal agus do theaghlaigh agus chuir siad teorainn le leathnú na gníomhaíochta eacnamaíche i suíomhanna iargúlta geografacha. Tá sé ríthábhachtach acmhainneacht na heangaí leictreachais a mhéadú, ós rud é go meastar go dtiocfaidh méadú faoi dhó ar thomhaltas deiridh leictreachais na Sualainne go 300 TWh faoi 2045, mar gheall ar riachtanais mhéadaithe i ndáil le leictriú a bhaineanna leis an tionscal agus leis an iompar. Mar sin féin, tá tógáil agus treisiú na heangaí leictreachais faoi réir moilleanna de bharr próisis cheadaithe fhada. Ina theannta sin, tá cuid de na nósanna imeachta riaracháin is faide san Aontas ag an tSualainn maidir le foinsí in-athnuaite fuinnimh a chur in úsáid, go háirithe tionscadail gaoithe ar tír. Tá imscrúdú seolta ag an rialtas maidir le measúnuithe ar cheadanna comhshaoil a shimpliú laistigh de shainchúram Chód Comhshaoil na Sualainne. Ag an am céanna, tá easpa gníomhaíochta beartais nithiúla ann chun dlús a chur le nósanna imeachta riaracháin maidir le leathnú na heangaí leictreachais agus maidir le húsáid foinsí in-athnuaite fuinnimh, trí theorainn a chur le líon na n-údarás a bhfuil baint acu leis na nósanna imeachta sin agus trí nósanna imeachta a reáchtáil go comhuaineach. Ina theannta sin, tá sé ríthábhachtach tomhaltas fuinnimh a laghdú trí éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú chun astaíochtaí carbóin agus costais fuinnimh a laghdú do theaghlaigh agus do ghnólachtaí. Maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, tá an baol ann nach mbainfidh an tSualainn amach a sprioc náisiúnta maidir le fuinneamh a úsáid ar bhealach a mbeidh éifeachtúlacht 50 % níos mó ag baint leis in 2030 (i gcomparáid le 2005) má leantar leis an gconair ídithe fuinnimh idir 2005 agus 2020. Le tomhaltas fuinnimh príomhúil 43.8 Mtoe in 2021, tá an tSualainn fós i measc na mBallstát a bhfuil an tomhaltas fuinnimh is airde per capita acu. Tháinig laghdú 37 % ar thomhaltas gáis nádúrtha na Sualainne sa tréimhse ó Lúnasa 2022 go Márta 2023, i gcomparáid leis an meántomhaltas gáis le linn na tréimhse céanna sna 5 bliana roimhe sin, sin ráta atá thar an sprioc laghdaithe 15 %. D'fhéadfadh an tSualainn leanúint d'iarrachtaí a dhéanamh an t-éileamh ar ghás a laghdú go sealadach go dtí an 31 Márta 2024[23].

(35) Mar gheall ar easnaimh oibrithe agus scileanna in earnálacha agus i ngairmeacha atá ríthábhachtach don aistriú glas, lena n-áirítear teicneolaíochtaí glan-nialasacha a mhonarú, a chur in úsáid agus a chothabháil, tá scrogaill á gcruthú san aistriú chuig geilleagar glan-nialasachta. Chun go laghdófar na ganntanais scileanna agus chun go gcuirfear an cuimsiú sa lucht saothair agus athshannadh an lucht saothair chun cinn, tá sé ríthabhachtach córais oideachais agus oiliúna ar ardchaighdeán a bheith ann a fhreagraíonn d'athruithe ar riachtanais an mhargaidh saothair, chomh maith le bearta spriocdhírithe maidir leis an uas-sciliú agus an t-athsciliú. Chun leas a bhaint as soláthar saothair nach bhfuil leas á bhaint as go fóill, ní mór na bearta sin a bheith

[23] Rialacháin (AE) 2022/1369 ón gComhairle agus Rialachán (AE) 2023/706 ón gComhairle

inrochtana, go háirithe i gcás daoine aonair agus i gcás na n-earnálacha agus na réigiún is mó a ndéanann an t-aistriú glas difear dóibh. Tá méadú tagtha ar an nganntanas lucht saothair sa tSualainn le blianta beaga anuas agus in 2022 tuairiscíodh na ganntanais sin i ndáil le 16 ghairm ina dteastaíonn scileanna nó eolas sonrach don aistriú glas.

(36) I bhfianaise mheasúnú an Choimisiúin, rinne an Chomhairle scrúdú ar an gClár um Chobhsaíocht don bhliain 2023 agus léirítear a tuairim[24] i moladh (1) thíos.

(37) I bhfianaise ghrinn-athbhreithniú an Choimisiúin agus an mheasúnaithe sin, rinne an Chomhairle scrúdú ar an gClár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 agus ar an gClár um Chobhsaíocht don bhliain 2023. Léirítear a cuid moltaí faoi Airteagal 6 de Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 i moladh (1) thíos. Cuidíonn beartais dá dtagraítear i moladh (1) le haghaidh a thabhairt ar leochaileachtaí a bhaineann le hardfhiachas príobháideach agus le praghsanna arda tithíochta.

AG MOLADH LEIS SEO go ngníomhóidh an tSualainn in 2023 agus 2024 chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Deireadh a chur de réir a chéile leis na bearta tacaíochta fuinnimh atá i bhfeidhm faoi dheireadh 2023. Dá mba ghá bearta tacaíochta a chur chun feidhme i ngeall ar mhéaduithe nua ar phraghsanna fuinnimh, a áirithiú go ndíreofaí na bearta sin ar theaghlaigh agus ar ghnólachtaí leochaileacha a chosaint, go mbeadh na bearta sin inacmhainne go fioscach, agus go gcaomhnófaí dreasachtaí le haghaidh coigilteas fuinnimh leo.

   Agus staid fhioscach fhónta á caomhnú in 2024, infheistíocht phoiblí arna maoiniú go náisiúnta a chaomhnú agus a áirithiú go n-ionsúfar deontais RRF agus cistí eile de chuid an Aontais go héifeachtach, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chothú.

   Don tréimhse tar éis 2024, leanfaidh siad d'infheistíocht agus d'athchóirithe a shaothrú a chuideoidh le fás inbhuanaithe níos airde agus staid fhioscach meántéarmach stuama a chaomhnú.

   Rioscaí a bhaineann le fiachas teaghlaigh ard agus míchothromaíochtaí sa mhargadh tithíochta a laghdú trí in-asbhainteacht chánach d'íocaíochtaí úis morgáiste a laghdú nó trí chánacha athfhillteacha maoine a mhéadú, agus uirlisí leordhóthanacha á mbunú le haghaidh measúnú agus spriocdhíriú beartais níos fearr. Infheistíocht i bhfoirgníocht chónaithe a spreagadh chun na ganntanais is práinní a éascú, go háirithe trí dheireadh a chur le bacainní struchtúracha ar an bhfoirgníocht agus trí sholáthar talún intógála a áirithiú. Feabhas a chur ar éifeachtúlacht an mhargaidh tithíochta, lena n-áirítear trí athchóirithe a thabhairt isteach ar an margadh cíosa.

2. Leanúint dá phlean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go leanúnach agus bailchríoch a chur go pras ar chaibidil REPowerEU d'fhonn tús tapa a chur lena chur chun feidhme. Leanúint ar aghaidh le cur chun feidhme tapa clár beartais comhtháthaithe, i ndlúthchomhlántacht agus i sineirgíocht leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta.

3. Torthaí oideachais a fheabhsú do dhaltaí a mbaineann cúlra socheacnamaíoch agus imirceach faoi mhíbhuntáiste leo trí dheiseanna rochtana comhionanna a chinntiú sa chóras scolaíochta agus trí aghaidh a thabhairt ar ghanntanas múinteoirí cáilithe.

[24] Faoi Airteagail 5(2) agus 9(2) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle.

Scileanna grúpaí faoi mhíbhuntáiste a fhorbairt, go háirithe daoine ó chúlra imirceach, trí acmhainní agus modhanna a chur in oiriúint dá gcuid riachtanas, d'fhonn cuidiú leo iad féin a lánpháirtiú sa mhargadh saothair.

4. Spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú trí dhlús a chur le húsáid foinsí in-athnuaite fuinnimh, lena n-áirítear trí ghréasáin tarchurtha fuinnimh a leathnú agus a uasghrádú, trí athchóirithe a thabhairt isteach chun nósanna imeachta riaracháin agus ceadaithe a shimpliú agus a bhrostú, trí éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú agus trí dhlús a chur le hiarrachtaí beartais atá dírithe ar na scileanna is gá don aistriú glas a sholáthar agus a fháil.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán